

УДК 378.091.018.43-057.21:793.3]:004.773.6
DOI 10.31494/2412-9208-2022-1-2-432-439

**MODERN APPROACHES TO THE ORGANIZATION
OF INDEPENDENT WORK OF FUTURE CHOREOGRAPHY
IN ONLINE FORMAT**

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ХОРЕОГРАФІЇ У ФОРМАТІ ОНЛАЙН**

Yuliia TARANENKO,
Candidate of Pedagogical
Sciences, Associate Professor

aspirant14ulianetta@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-1861-9720>

Юлія ТАРАНЕНКО,
кандидат педагогічних наук,
доцент

Tatiana FURMANOVA,
Senior Lecturer

tfurmanova10@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-6488-1498>

Тетяна ФУРМАНОВА,
старша викладачка

Natalia KRYVUN,
Teacher

natashabk1410@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-8112-7016>

Наталія КРИВУНЬ,
викладач

*Berdiansk State Pedagogical
University,
✉ 4, Schmidt st., Berdiansk,
Zaporizhzhia region, 71100*

*Бердянський державний
педагогічний університет,
✉ вул. Шмідта, 4, м. Бердянськ,
Запорізька обл., 71100*

Original manuscript received: August 31, 2022

Revised manuscript accepted: September 20, 2022

ABSTRACT

The article reveals the peculiarities of the implementation of modern approaches to the organization of independent work of future choreography specialists in the online format, based on the work experience of the teachers of the Berdyan State Pedagogical University. The application of the method of project activity in the disciplines of the professional cycle of student training, as well as such interactive methods as storytelling and scribing, is highlighted.

It is noted that the practical-oriented approach, as one of the key types of projects, is characterized by a focus on solving social problems that reflect the interests of each participant or other persons. A research project is a type of independent scientific research that requires a clearly thought-out structure and selection of effective work methods, a defined goal, relevance for all its participants, as well as social significance. The information project is aimed at collecting information about any object or on a certain topic for the purpose of analysis, generalization and representation of information for a wide audience. A creative project assumes a free, sometimes unconventional approach to its implementation and presentation of results, usually does not have a clearly thought-out structure, it develops subject to the interests of project participants.

It has been found that the use of the Moodle platform by a higher education institution promotes the activation of the internal potential of each teacher, who seeks

and implements new and innovative technologies in his educational activities, which are based on practice-oriented learning of students and emphasize the creation of a comfortable student-centered environment. Also, special importance is attached to the mobility of the applicants, their choice of an individual learning trajectory, the formation of the key competence «learning throughout life» and the ability to independently carry out personal and professional reflection, the desire for self-improvement.

Key words: practice-oriented preparing of future choreography specialists, independent work in the online format, project activity, modern approaches to the organization of independent work

Вступ. Сучасна концепція вищої освіти визначає необхідність формування в майбутнього фахівця здатності до самоосвіти в професійній діяльності. Вона орієнтується на розвиток самостійної творчості, де поряд із засвоєнням знань та здобуттям спеціальних навичок не менш важливим є вироблення вмінь самостійного їх оновлення і творчого опрацювання.

Активне використання інформаційних технологій дає можливість ефективно реалізовувати самоосвітню діяльність тих, хто навчається. Актуальність упровадження різних підходів до організації самостійної роботи майбутніх фахівців у режимі онлайн очевидна ще й у зв'язку з повномасштабним вторгненням країни-агресора на територію України та переведення освітнього процесу в закладах вищої освіти повністю на дистанційну форму навчання. Окрім зовнішніх причин, що відбуваються в освіті, є низка внутрішніх, однією з яких є неспроможність випускників закладів вищої освіти через брак самостійності, самоорганізованості, самонавчання повноцінно працювати за своєю спеціальністю. Усе це зацікавлює нашу увагу на використанні інноваційних форм та методів, а також упровадженні сучасних підходів до організації самостійної роботи майбутніх фахівців хореографії у форматі онлайн.

У своїх дослідженнях науковці С. Архангельський, А. Алексюк, Ю. Бабанський, В. Козаков, Б. Коротяєв, І. Лернер, І. Огородніков, В. Онишук, П. Підкасистий, О. Савченко, Т. Шамова та ін. розкривають питання щодо організації самостійної роботи в ЗВО з різних позицій: як особливу форму навчальної діяльності; як систему умов для управління навчальною діяльністю здобувачів без участі та за допомогою викладача; як форму позааудиторної навчальної діяльності, підпорядковану певним цілям; як вид навчальної діяльності, спрямований на формування самостійності, найважливішої професійної якості майбутнього фахівця.

У системі підготовки майбутніх учителів хореографії питання самостійної роботи здобувачів вищої освіти досліджували вітчизняні та зарубіжні науковці: Л. Андрушук, О. Бурля, С. Забрєдовський, Т. Сердюк, О. Таранцева, О. Мартиненко, Л. Цветкова та ін., зокрема в режимі онлайн (дистанційне навчання) А. Андрєєв, А. Гольдін, В. Кухаренко, Н. Морзе, Е. Патаракін, Є. Полат, С. Сисоєва та ін. Зазначена проблема розглядається досить поверхово, лише в розрізі основних досліджуваних тем. Це пов'язано з тим, що ефективною системою підготовки здобувачів мистецьких напрямів вважається академічна модель, яка, як правило, передбачає формування

професійних навичок під час аудиторних занять під керівництвом викладача. Разом з тим, в умовах сучасних освітніх змін, де значна кількість годин відводиться на самостійну роботу, а також побудову освітнього процесу в дистанційному (онлайн) форматі, де навчальна робота загалом переходить у позааудиторну, виникає необхідність більш детального огляду та розширення форм, методів та підходів до організації самостійної роботи майбутніх фахівців хореографії у форматі онлайн.

Мета статті – розкрити особливості впровадження сучасних підходів до організації самостійної роботи майбутніх фахівців хореографії в форматі онлайн на прикладі досвіду роботи викладачів Бердянського державного педагогічного університету.

Методи та методики дослідження. Методи дослідження передбачають вивчення та узагальнення психолого-педагогічної й науково-методичної літератури для визначення особливостей організації самостійної роботи студентів-хореографів у процесі вивчення дисциплін професійного спрямування; інтерпретацію виокремлених форм, методів та упровадження сучасних підходів до організації самостійної роботи майбутніх фахівців хореографії для опису специфіки їх застосування в онлайн форматі; структурно-функціональний аналіз для формулювання висновків щодо основних напрямів удосконалення процесу організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Результати та дискусії. Освітній процес в онлайн форматі передбачає використання традиційних та інноваційних методів, форм та засобів навчання, основою яких є комп'ютерні й телекомунікаційні технології. При цьому змістовим наповненням освітнього процесу є цілеспрямована, контрольована і інтенсивна самостійна робота здобувача вищої освіти в будь-якому зручному для себе місці за індивідуальним розкладом з використанням комплексу спеціальних засобів навчання і можливістю контакту з викладачем по телефону, за допомогою електронної або звичайної пошти [1: 481].

Самостійна робота як вид освітньої діяльності матиме ефективність, якщо є чітка організація ЗВО та викладача. Планування та здійснення самостійної роботи з освітніх компонентів у Бердянському державному педагогічному університеті підпорядковується ряду положень організації освітньої діяльності закладу: Положення про організацію освітнього процесу в БДПУ, Положення про використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі БДПУ, Положення про академічну доброчесність у БДПУ, Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в БДПУ, Положення про організацію самостійної роботи студентів БДПУ та ін.

Зміст самостійної роботи майбутніх фахівців хореографії визначається робочою програмою дисципліни, в якій зазначається кількість годин на самостійну роботу, конкретизовано завдання, кількість годин на їх виконання та кількість балів, а також завдання для індивідуальних освітньо-дослідних завдань та вимоги до їх виконання, методичне забезпечення та ін.

У Бердянському державному педагогічному університеті для вдалого онлайн навчання, а особливо виконання самостійної роботи здобувачами вищої освіти використовується система LMS Moodle. Викладачами кафедри теорії та методики навчання мистецьких дисциплін розроблені інтерактивні освітні курси на цій платформі, які включають складові навчально-методичних комплексів з дисциплін хореографічного циклу, що сприяють вдалому використанню інструментів контролю знань у вигляді завдань із самостійної роботи з можливістю внесення коректив до записів студентів, виставлення оцінок та написання відгуків на студентські роботи, організацію форумів, онлайн-консультацій.

Упровадження сучасних підходів до організації самостійної роботи майбутніх фахівців хореографії на платформі Moodle здійснюється в умовах онлайн, що, на нашу думку, дає змогу підвищити якість професійної підготовки здобувачів вищої освіти та сприяє стимулюванню навичок самостійної дослідницької діяльності та активізації процесів САМО (самопізнання, саморозвитку, самовдосконалення, самореалізації та ін.).

Самостійна робота майбутніх фахівців хореографічного профілю в онлайн форматі з дисциплін професійного спрямування відбувається із застосування освітніх технологій: технологія формування творчої особистості, технологія розвивального навчання, технологія групового навчання, комп'ютерні та проектні технології, технологія критичного мислення та ін. Цей вид роботи зі здобувачами вищої освіти в форматі онлайн, особливо коли мова йде про фахові дисципліни хореографічного напрямку, зазначає Ю. Тараненко, спрямовується в проектну діяльність. Ми використовуємо в своїй практичній діяльності з майбутніми фахівцями метод проектів, що спрямовує освітній процес у ЗВО на усвідомлене засвоєння набутого ними досвіду, залучає їх до творчої діяльності, сприяє професійному становленню здобувачів вищої освіти, що розкриває потенціал проектів та дозволяє використовувати їх як комплексний засіб формування професійної компетентності майбутніх фахівців хореографічного профілю [3].

Проектна діяльність як вид самостійної роботи в форматі онлайн відбувається завдяки виконанню різних видів проектів. Ми спираємося на дослідження Т. Медвідь, яка визначає види проектів за методом або видом діяльності: практично-орієнтований, дослідницький, інформаційний, творчий, ігровий проекти [2]. У практиці роботи з майбутніми фахівцями хореографії Бердянського державного педагогічного університету ми впроваджуємо завдання із створення та реалізації всіх визначених вище видів проектів із освітніх компонентів «Теорія і методика викладання класичного танцю», «Теорія і методика викладання українського та народно-сценічного танцю», «Теорія і методика викладання сучасного сценічного танцю», «Мистецтва балетмейстера» та ін. Деякі приклади видів проектів та їх назв подано нижче (Див. рис. 1).

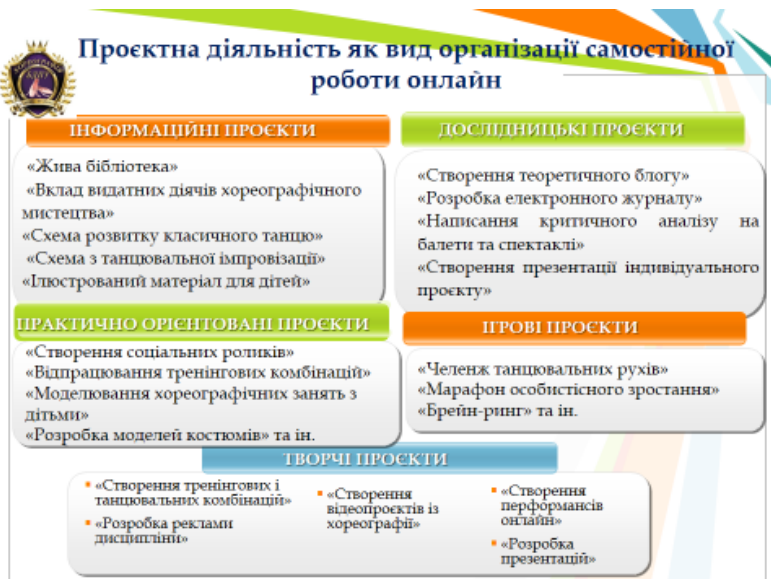

Рис. 1. Приклади проектів майбутніх фахівців хореографії

Розкриємо декілька прикладів.

Під час організації самостійної роботи в форматі онлайн з дисципліни «Теорія і методика викладання сучасного сценічного танцю» ми використовуємо проектну діяльність у вигляді завдання «Жива бібліотека», «Тримай імпульс», «Бренд педагога» та ін. Так, інформаційний проект «Жива бібліотека» передбачає «оживлення» книги (підручника, посібника, статті та ін.), якою можна користуватися під час вивчення фахової дисципліни. Студенти-хореографи за самостійно створеним сценарієм реалізують цей проект. Вони готуються та презентують посібники про сучасний танець (автори Л. Андрощук, Б. Колногузенко, Л. Мова, В. Нікітін, М. Погребняк та ін.), зосереджуючи увагу на певному матеріалі, корисному для дисципліни, роблять аналіз, відтворюють з деяких джерел певні рухи й наголошують на важливості відвідування бібліотеки. Проект передбачає створення відеоролику у вигляді реклами книги, огляду певних розділів, каталогу тощо. Також ми включали в інформаційну проектну діяльність теоретичну частину сучасної хореографії, що передбачала висвітлення життєвого шляху видатних діячів, балетмейстерів, танцівників, розкриття наряду та стилю сучасного танцю та ін. Усе це сприяло закріпленню теоретичного матеріалу та формувало обізнаність майбутніх фахівців хореографії в літературних джерелах з профільних практичних дисциплін (Див. рис. 2).

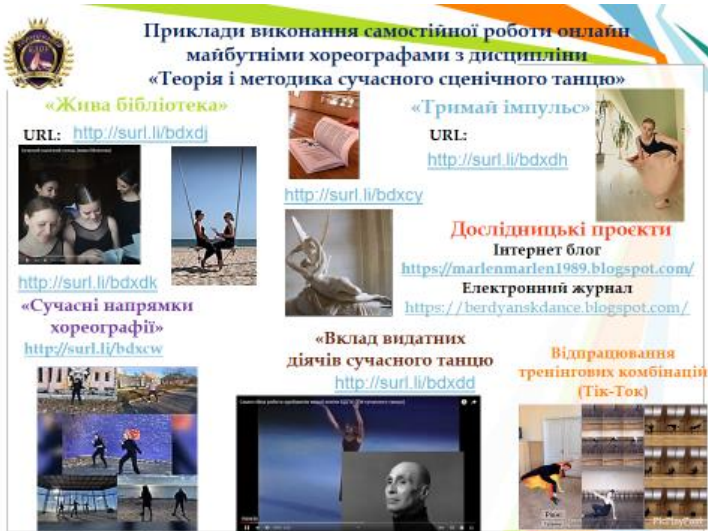

Рис. 2. Приклади завдань (проектів) з дисципліни «Теорія і методика викладання сучасного сценічного танцю»

У процесі вивчення освітнього компоненту «Теорія і методика викладання класичного танцю» ми використовуємо навчально-пізнавальний напрям самостійної роботи під час засвоєння теоретичних та методичних положень системи класичного танцю, розглядаючи історію виникнення та розвитку системи класичного танцю, термінологію, особливості основних груп рухів, методик вивчення та виконання вправ класичного екзерсису, особливості побудови уроку класичного танцю, його музичного оформлення та ін. Тут здобувачі вищої освіти виконують завдання з самостійного опрацювання історичної, методичної літератури з класичного танцю, відеоматеріалів тощо у процесі створення інформаційного або дослідницького проекту.

У професійній підготовці майбутніх фахівців хореографічного профілю Бердянського державного педагогічного університету застосовуються такі творчі проекти, як: створення тренінгових або танцювальних комбінацій (на дисциплінах «ТМВ класичного танцю», «ТМВ народно-сценічного танцю», «Теорія і методика викладання сучасного бального танцю», «ТМ сучасного сценічного танцю та ін.), розробка положення конкурсу хореографічного мистецтва, реклами власного танцювального колективу, плану лабораторії танцю, тематики концертних програм тощо (в освітньому компоненті «Теорія і методика роботи з хореографічним колективом»), постановка хореографічної композиції різної складності (на дисциплінах «Мистецтво балетмейстера», «Композиція і постановка танцю», «Дитячий танець» та ін.), створення перформансів, вистави тощо (в освітніх компонентах «Контактна та безконтактна імпровізація», «Мистецтво балетмейстера», «Теорія і методика викладання сучасного сценічного танцю»).

Принагідно зазначимо, що творчі проекти як вид самостійної роботи дуже розповсюджені в професійній підготовці майбутніх фахівців хореографії у форматі онлайн. Так, творчий підхід у самостійній роботі, наприклад, під час вивчення дисципліни «Теорія і методика викладання класичного танцю», є дуже важливим у процесі формування здатності щодо викладання або навчання класичного танцю, що передбачає розробку навчального матеріалу різного рівня складності. Використання завдань щодо творчого напрямку самостійної роботи в форматі онлайн відбувається за умови вивчення основних вправ та рухів системи класичного танцю, з метою засвоєння прийомів створення комбінацій екзерсису, правил побудови уроку та його музичного оформлення. Майбутні фахівці хореографії креативно підходять до закріплення практичного матеріалу з виконання вправ класичного екзерсису, вони записують комбінації на відео, оброблюють та подають у вигляді власного тренду в Тік Ток, який стає в пригоді не тільки одногрупникам, а й студентам молодших курсів.

За останні роки своєї практичної діяльності зі студентами ми зачасту використовуємо сучасні інтерактивні методи навчання в онлайн форматі: скрайбінг, сторітелінг, кейс-метод, ігровий та ін. Так, наприклад, викладачка Н. Кривунь у процесі вивчення освітніх компонент вибіркової складової підготовки майбутніх хореографів («Сценічна акробатика і трюки», «Стретчинг», «Черлідинг»), надаючи теоретичний матеріал, застосовує завдання для самостійної роботи, яке дозволяє обробляти інформацію яскраво та цікаво у вигляді схем, таблиць, логічно об'єднаних малюнків тощо. У процесі розгляду випадків надання першої домедичної допомоги майбутні хореографи створюють історії методом сторітелінгу, викладають їх на інтерактивній дошці Padlet та обговорюють, коментують.

Отже, провівши дослідження щодо актуальності зазначеної теми нам вдалося розкрити особливості впровадження сучасних підходів до організації самостійної роботи майбутніх фахівців хореографії у форматі онлайн на прикладі досвіду роботи викладачів Бердянського державного педагогічного університету.

Висновки. Таким чином, сучасні підходи до організації самостійної роботи майбутніх фахівців хореографії в форматі онлайн передбачають використання інтерактивних методів (скрайбінг, сторітелінг, кейс-метод, метод проєктів), створюють умови для особистого розвитку студентів, розкривають можливості для творчого самовираження, знаходження та закріплення різних професійних навичок.

Перспективи дослідження вбачаємо у висвітленні особливостей здійснення проєктної діяльності в процесі виробничої практики в позашкільних закладах освіти та роботи наукових гуртків хореографічного напрямку Бердянського державного педагогічного університету.

Література

1. Глушаков С. В., Сурядний А. С. Персональний комп'ютер для учителя. Харків : Фолио, 2003. 507с.
2. Медвідь Т. Формування фахових компетентностей майбутніх учителів хореографії методом проєктів в умовах вищої школи. *Розвиток творчого потенціалу майбутніх фахівців мистецьких дисциплін як фактор їх професійної самореалізації* :

колективна монографія / Мартиненко О. В. та ін. ; за ред. А. І. Омельченко. Мелітополь : Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2019. С. 308–322.

3. Taranenko Yu. Application of project activity in professional training of choreographic specialists. *Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts, University of Technology, Katowice*, 2022. С. 658–664.

References

1. Glushakov S. V., Suryadny A. S. (2003). *Personalnyi komp'yuter dlya uchitelya*. [A personal computer for a teacher]. Harkiv : Folio, [in Ukrainian].

2. Medvid T. (2019). *Formuvannya fahovih kompetentnostey maybutnih uchiteliv horeografii metodom proektiv v umovah vischoi shkoli* [Formation of professional competences of future teachers of choreography by the project method in the conditions of a higher school]. *Rozvitok tvorchogo potentsialu maybutnih fahivtsiv mistetskih distsiplin yak faktor yih profesiynoi samorealizatsii: kolektivna monografiya* – Development of the creative potential of future specialists in art disciplines as a factor in their professional self-realization: a collective monograph / Martinenko O. V. та ін. ; за ред. А. І. Omelchenko. Melitopol : Vidavnicхий budinok Melitopolskoyi miskoyi drukarni, 308–322. [in Ukrainian].

3. Taranenko Yulia (2022) *Application of project activity in professional training of choreographic specialists*. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts, University of Technology, Katowice, 658–664. [in English].

АНОТАЦІЯ

У статті розкрито особливості впровадження сучасних підходів до організації самостійної роботи майбутніх фахівців хореографії у форматі онлайн на прикладі досвіду роботи викладачі Бердянського державного педагогічного університету. Висвітлено застосування методу проектної діяльності на дисциплінах професійного циклу підготовки студентів, а також таких інтерактивних методів як сторітелінг та скрайбінг.

Зазначається, що практично-орієнтований підхід як один з ключових видів проєктів характеризується спрямуванням на рішення соціальних завдань, що відображають інтереси кожного учасника або інших осіб. Дослідницький проєкт – це різновид самостійного наукового дослідження, що потребує чітко продуманої структури та добору ефективних методів роботи, визначеної мети, актуальності для всіх його учасників, а також соціальної значущості. Інформаційний проєкт спрямований на збір інформації про який-небудь об'єкт або з певної теми з метою аналізу, узагальнення й уявлення інформації для широкій аудиторії. Творчий проєкт припускає вільний, часом нетрадиційний підхід до його виконання та презентації результатів, зазвичай не має чітко продуманої структури, вона розвивається, підпорядковується інтересам учасників проєкту.

З'ясовано, що застосування закладом вищої освіти платформи Moodle сприяє активізації внутрішнього потенціалу кожного викладача, який шукає та впроваджує в свою освітню діяльність усе нові й нові інноваційні технології в основу яких покладено практико-орієнтоване навчання студентів та робиться акцент на створенні комфортного студентоцентрованого середовища. Також особливого значення надається мобільності здобувачів, вибору ними індивідуальної траєкторії навчання, формуванню ключової компетентності «вчитися впродовж життя» та умінню самостійно здійснювати особистісну й професійну рефлексію, прагненню до самовдосконалення.

Ключові слова: практико-орієнтована підготовка майбутніх фахівців хореографії, самостійна робота в форматі онлайн, проєктна діяльність, сучасні підходи до організації самостійної роботи.